

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Opolu

LOP – 4100-001-05/2014

P/14/001

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli.

Numer i tytuł kontroli	P/14/001 – Wykonanie budżetu państwa w 2013 r.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Opolu
Kontroler	Jarosław Pałęga, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 89212 z dnia 10 stycznia 2014 r. (dowód: akta kontroli, str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Urząd Miasta Brzeg, ul. Robotnicza 12, 49-300 Brzeg ¹ .
Kierownik jednostki kontrolowanej	Wojciech Huczyński, Burmistrz Miasta Brzeg ² . (dowód: akta kontroli, str. 3)

II. Ocena kontrolowanej działalności.

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości³ planowanie i wykorzystanie przez Gminę Brzeg w 2013 r. dotacji z budżetu państwa na realizację zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami w zbadanym zakresie.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Ocenę pozytywną uzasadnia terminowe i prawidłowe – w oparciu o informacje otrzymane od Wojewody Opolskiego – opracowanie planu finansowego zadań z zakresu administracji rządowej i innych zadań zleconych ustawami, a także terminowy zwrot niewykorzystanych środków dotacji. Gmina ponadto rzetelnie i terminowo sporządziła sprawozdania Rb-50 o dotacjach i wydatkach związanych z wykonywaniem ww. zadań. Formułując powyższą ocenę NIK uwzględniła również prawidłową realizację zadań z zakresu udzielania świadczeń rodzinnych oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego w zakresie objętym kontrolą, w tym zgodne z przeznaczeniem wykorzystanie środków dotacji na realizację tych zadań, a także prawidłowe, rzetelne i terminowe sporządzenie sprawozdań wymaganych przepisami prawa.

Stwierdzona nieprawidłowość dotyczyła braku należytej rzetelności działań mających na celu doprowadzenie do zwrotu przez dłużników alimentacyjnych należności wynikających ze świadczeń wypłaconych osobom uprawnionym z funduszu alimentacyjnego.

¹ Dalej: Urząd, Gmina.

² Dalej: Burmistrz.

³ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego.

1. Planowanie dotacji z budżetu państwa.

Opis stanu
faktycznego

W 2013 r. Gmina przy pomocy Urzędu oraz podległej jednostki organizacyjnej⁴ realizowała łącznie 11 zadań z zakresu administracji rządowej i innych zadań zleconych ustawami:

- 1) utrzymanie stanowisk pracy realizujących zadania z zakresu administracji rządowej (w ramach rozdziału 75011);
- 2) przeprowadzenie szkoleń i ćwiczeń obronnych (w ramach rozdziału 75212);
- 3) finansowanie kosztów wydawania przez gminy decyzji potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej świadczeniobiorcom innym niż ubezpieczeni, spełniającym kryterium dochodowe zgodnie z art. 7 ust. 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej ze środków publicznych⁵ (w ramach rozdziału 85195);
- 4) wypłacanie przez gminy świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego (w ramach rozdziału 85212);
- 6) opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne, za osoby pobierające zasiłek stały, objęte indywidualnym programem zatrudnienia socjalnego oraz realizujące kontrakt socjalny, niepodlegające obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu (w ramach rozdziału 85213);
- 6) wynagrodzenia dla opiekuna prawnego za sprawowanie opieki (w ramach rozdziału 85219);
- 7) finansowanie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych (w ramach rozdziału 85228),
- 8) działania w ramach programu wspierania osób pobierających świadczenia rodzinne (w ramach rozdziału 85295);
- 9) zwrot części podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego w produkcji rolnej (w ramach rozdziału 01095);
- 10) prowadzenie stałego rejestru wyborców (w ramach rozdziału 75101);
- 11) działania w ramach *Programu na rzecz społeczności romskiej w Polsce* (w ramach rozdziałów: 85395 i 85495; z programu tego finansowano ubezpieczenie uczniów romskich, organizację wycieczek oraz letniego wypoczynku dla dzieci romskich, integracyjne spotkania artystyczne i zakup pomocy dydaktycznych).

Na realizację ww. zadań zaplanowano pierwotnie w budżecie Miasta na 2013 r. kwotę 8 134 899 zł⁶ (96,9% wydatków poniesionych na te zadania w 2012 r.), a po zmianach dokonanych w trakcie 2013 r. – kwotę 8 891 087,78 zł (100,1% wydatków na te zadania poniesionych w 2012 r. i 109,3% pierwotnego planu na 2013 r.).

(dowód: akta kontroli, str. 25)

W Urzędzie nie było dokumentów wskazujących na sposób wyliczenia kwot planowanych na realizację zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami lub oszacowania wielkości środków niezbędnych na ich realizację w 2013 r. i potwierdzających przekazywania tych informacji dysponentom środków budżetu państwa, za wyjątkiem określenia kwoty niezbędnej na zwrot części podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego w produkcji rolnej oraz na prowadzenie szkoleń i ćwiczeń obronnych.

Wnioski o przekazanie Gminie dotacji na zwrot części podatku akcyzowego, zostały sporządzone w szczególności określonej w § 2 ust. 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 sierpnia 2006 r. w sprawie przekazywania gminom dotacji celowej na postępowanie w sprawie zwrotu podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej i jego wypłatę⁷. Wnioski te przekazano

⁴ Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Brzegu, dalej: MOPS.

⁵ Dz. U. z 2008 r. Nr 164, poz. 1027 ze zm.

⁶ Bez kwoty wydatków na zwrot części podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego w produkcji rolnej (w planie po zmianach 3,67 tys. zł), programu na rzecz społeczności romskiej (w planie po zmianach 2,38 tys. zł) oraz programu wspierania osób pobierających świadczenia rodzinne (w planie po zmianach 190,9 tys. zł).

⁷ Dz. U. z 2013 r., poz. 1339.

Wojewodzie Opolskiemu⁸ 8 marca 2013 r. oraz 6 września 2013 r., tj. z zachowaniem terminów określonych w § 2 ust. 3 ww. rozporządzenia. Natomiast wysokość zapotrzebowania na środki dotacji związanej z prowadzeniem szkoleń i ćwiczeń obronnych (w kwocie 2 500 zł) przekazana do Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego⁹ 25 czerwca 2012 r., została określona szacunkowo z przeznaczeniem na przeszkolenie 25 osób.

(dowód: akta kontroli, str. 32-42, 50-51)

Skarbnik wyjaśniła, że jednostki organizacyjne Urzędu nie przekazywały do OUW informacji o kwotach niezbędnych na realizację zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych Gminie ustawami, z wyjątkiem dotacji na zwrot części podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego w produkcji rolnej oraz prowadzenie szkoleń i ćwiczeń obronnych, gdyż Wojewoda nigdy nie zwracał się do Gminy o podanie takich informacji.

(dowód: akta kontroli, str. 26)

Według informacji Kierownika MOPS, jednostka ta na etapie planowania również nie przekazywała informacji o kwotach wydatków niezbędnych dla realizacji przez nią w 2013 r. zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami, a jedynie przedkładano do OUW informacje, będące kwotą miesięcznego zapotrzebowania na niezbędne wydatki.

(dowód: akta kontroli, str. 27)

Informacja Wojewody z dnia 19 października 2012 r. o projektowanych kwotach dotacji na realizację zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami (8 128 460 zł) oraz na realizację zadań własnych, które na podstawie obowiązujących przepisów są finansowane lub dofinansowane z budżetu państwa (2 114 000 zł), wpłynęła do Urzędu 23 października 2012 r., tj. w terminie określonym w art. 143 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o *finansach publicznych*¹⁰. Informacja Delegatury Krajowego Biura Wyborczego w Opolu¹¹, z 1 października 2012 r., o wysokości projektowanej dotacji na prowadzenie i aktualizację stałego rejestru wyborców (w kwocie 6 439 zł), wpłynęła do Urzędu 3 października 2012 r., tj. w terminie określonym ww. przepisem ustawy o *finansach publicznych*.

(dowód: akta kontroli, str. 5-8)

Informacje o ostatecznych kwotach ww. dotacji Burmistrz otrzymał z KBW 26 lutego 2013 r., tj. w terminie określonym w art. 148 pkt 1 ustawy o *finansach publicznych*, a od Wojewody 27 lutego 2013 r., tj. jeden dzień po terminie określonym w ww. przepisie. Informacja Wojewody została następnie uszczegółowiona pismem z dnia 19 marca 2013 r. (wpływ do Urzędu: 21 marca 2013 r.) w zakresie podziału kwoty planowanej dotacji w ramach rozdziału 85212 (7 774 000 zł), na wydatki związane z realizacją zadań z zakresu świadczeń rodzinnych (5 674 000 zł) oraz na wydatki związane z realizacją zadań z zakresu świadczeń z funduszu alimentacyjnego (2 100 000 zł).

(dowód: akta kontroli, str. 14-20, 29-31)

Realizując obowiązek określony w art. 248 ust. 1 ustawy o *finansach publicznych*, Burmistrz w dniach 21 i 22 listopada 2012 r., tj. w terminie siedmiu dni od dnia przekazania Radzie Miejskiej projektu uchwały budżetowej na 2013 r., przekazał jednostkom organizacyjnym realizującym zadania z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami (tj. Urzędowi i MOPS) informacje o dochodach i wydatkach na 2013 r., w celu opracowania projektów planów finansowych tych jednostek. Kwoty dotacji na poszczególne zadania realizowane przez jednostki organizacyjne Gminy podane w tych informacjach były zgodne z kwotami określonymi w informacjach Wojewody.

(dowód: akta kontroli, str. 157-164)

⁸ Dalej: Wojewoda.

⁹ Dalej: OUW.

¹⁰ Dz. U. z 2013 r., poz. 885 ze zm.

¹¹ Dalej: KBW.

Zarówno w Urzędzie, jak i w MOPS, stosownie do obowiązku określonego w art. 248 ust. 2 ustawy o finansach publicznych w terminie ustalonym tym przepisem, opracowano projekty planów finansowych na 2013 r. w kwotach zgodnych z otrzymanymi informacjami.

(dowód: akta kontroli, str. 165-182)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

2. Wykorzystanie dotacji.

Opis stanu
faktycznego

2.1. Na realizację zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami Gmina otrzymała w 2013 r. dotacje w kwocie ogółem 8 888 385,68 zł (99,97% planu po zmianach), z tego wykorzystano 8 882 386,79 zł (99,93%), a niewykorzystaną kwotę dotacji w wysokości 5 998,89 zł zwrócono na rachunek Wojewody w dniach 25 października, 13, 20 i 31 grudnia 2013 r., tj. z zachowaniem terminu określonego w art. 168 ust. 1 ustawy o finansach publicznych.

(dowód: akta kontroli, str. 237-238, 241-242, 250)

Środki dotacji celowych były przekazywane w wysokościach i terminach umożliwiających Gminie pełne i terminowe wykonanie w 2013 r. zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami, za wyjątkiem zadań realizowanych przez Urząd Stanu Cywilnego, co opisano w dalszej części wystąpienia pokontrolnego.

Gmina otrzymywała środki dotacji na utrzymanie stanowisk pracy realizujących zadania z zakresu administracji rządowej (rozdział 75011) oraz na prowadzenie stałego rejestru wyborców (rozdział 75101), co miesiąc w wielkości odpowiadającej 1/12 planu po zmianach¹². Dotacja na przeprowadzenie szkoleń i ćwiczeń obronnych (rozdział 75212), stanowiąca zwrot poniesionych przez Gminę wydatków na ten cel, została przekazana przez Wojewodę po 2 dniach od przesłania wniosku wraz z dokumentami potwierdzającymi poniesienie wydatków na ten cel. Środki na dokonanie zwrotu części podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej w kwotach zgodnych ze złożonymi zapotrzebowaniami, otrzymano w dniach 26 kwietnia 2013 r. oraz 25 października 2013 r., tj. odpowiednio na pięć i sześć dni przed upływem terminu wypłaty ww. zwrotu, określonego w art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 10 marca 2006 r. o zwrocie podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej¹⁹. Również środki dotacji na zadania realizowane przez MOPS, których wydatki finansowane były w ramach rozdziałów 85212, 85213 i 85295, Gmina otrzymywała w poszczególnych miesiącach w kwotach zgodnych ze składanymi zapotrzebowaniami.

(dowód: akta kontroli, str. 51, 153-156, 233-270)

W 2013 r. MOPS oraz Biuro Spraw Społecznych i Zdrowia przesyłały do OUW drogą elektroniczną zapotrzebowania na środki, w wyniku których Wojewoda dokonywał zwiększeń planu wydatków w rozdziałach 85212, 85213 i 85295.

Zgodnie z wyjaśnieniem Burmistrza, skierowane w latach wcześniejszych pisma do Wojewody¹³ z prośbą o zwiększenie dotacji na realizację zadań zleconych z zakresu administracji rządowej w dziale 750 (rozdział 75011, § 2010)¹⁴ nie przyniosły spodziewanego rezultatu, dlatego też podjęto decyzję o ograniczaniu wydatków na ten cel

¹² Za wyjątkiem miesiąca października 2013 r., w którym Urząd otrzymał dodatkową kwotę 3 959 zł w związku z podniesieniem od dnia 1 lutego 2012 r. wysokości składki rentowej.

¹³ Pisma: nr OR-031.1.2012 z 19 marca 2012 r., nr OR-I.031.1.2012 z 3 września 2012 r., nr OR-I-0704-2/10 z 22 lutego 2010 r., 19 marca 2010 r. i 16 czerwca 2010 r.

¹⁴ Akty stanu cywilnego, ewidencja ludności i dowodów osobistych, zadania obrony cywilnej, zadania obronne, działalność gospodarcza, zgromadzenia i inne.

poprzez likwidację części stanowisk oraz ograniczenie godzin przyjmowania interesantów przez Urząd Stanu Cywilnego, co skutkowało niepełnym wykonaniem zadań. Ponadto o problemie niedofinansowania kosztów realizacji zadań zleconych z zakresu administracji rządowej oraz o liczbie spraw zaległych do załatwienia w Urzędzie Stanu Cywilnego, Burmistrz informował m.in. Wicepremiera - Ministra Finansów, Ministra Spraw Wewnętrznych, Prezesa Rady Ministrów, Ministra Administracji i Cyfryzacji¹⁵. W okresie objętym kontrolą Gmina nie dochodziła dotacji na ten cel w postępowaniu sądowym.

(dowód: akta kontroli, str. 123-152, 441-443, 490-495, 511-526, 636-641)

W dniach 16-17 oraz 23-24 maja 2013 r. pracownicy OUW przeprowadzili kontrolę w zakresie terminowości przekazywania właściwym organom gmin decyzji o zmianie imion i nazwisk, informacji o zmianach aktu stanu cywilnego oraz o urodzeniach i zgonach, dokonywania czynności dotyczących unieważniania dowodów osobistych, przepływu danych pomiędzy organem gminy prowadzącym ewidencję ludności a organem gminy prowadzącym wydawanie dowodów osobistych oraz terminowości wprowadzania danych do Gminnego Zbioru Meldunkowego na podstawie danych przekazywanych przez kierownika USC i organów gmin prowadzących ewidencję ludności i wydawanie dowodów osobistych. W wyniku przeprowadzonej kontroli potwierdzono istnienie zaległości w realizacji ww. zadań, o których to zaległościach Burmistrz informował m.in. Wojewodę przed rozpoczęciem kontroli.

(dowód: akta kontroli, str. 546-560)

W wystąpieniu pokontrolnym Wojewoda zalecił zapoznanie pracowników Urzędu Stanu Cywilnego z terminami wykonywania zadań wynikającymi z przepisów prawa, wzmoczenie nadzoru i dłożenie wszelkich starań dla zapewnienia terminowego wykonywania zadań przez pracowników USC, rozważenie wewnętrznej reorganizacji USC w zakresie obowiązków pracowników dla zrównoważenia obciążenia w celu usprawnienia funkcjonowania USC, uzupełnienie zaległości w kontrolowanym zakresie do 31 grudnia 2013 r. oraz doprowadzenie do zgodności wpisów w systemie komputerowym aktów stanu cywilnego i w księgach stanu cywilnego.

(dowód: akta kontroli, str. 546-553)

W odpowiedzi na zalecenia sformułowane w wystąpieniu pokontrolnym z dnia 20 czerwca 2013 r. Burmistrz poinformował Wojewodę m.in. iż problemem jest brak środków finansowych na zwiększenie obsady o czym wielokrotnie informowano Wojewodę, w związku z czym uzupełnienie zaległości nie jest możliwe. Pismem z dnia 10 lipca 2013 r. Burmistrz poinformował Prezesa Rady Ministrów, Ministra Cyfryzacji i Administracji, Ministra Finansów oraz Ministra Spraw Wewnętrznych o zaleceniach pokontrolnych Wojewody, wnosząc jednocześnie o przydzielenie środków finansowych w wielkości zapewniającej rzetelne i właściwe wykonywanie zadań.

(dowód: akta kontroli, str. 563-566)

2.2. Urząd niezwłocznie przekazywał MOPS środki pochodzące z otrzymanych od Wojewody dotacji na realizację zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami, które były wykonywane przez tę jednostkę. Środki przekazywane były w pełnej kwocie, po upływie od jednego do sześciu dni od ich otrzymania z OUW. MOPS nie zwracał się w 2013 r. do Gminy o dodatkowe środki na realizację ww. zadań oraz nie kierował monitów o przyspieszenie przekazywania środków.

(dowód: akta kontroli, str. 249-270)

2.3. Skarbnik wyjaśniła, iż w 2013 r. dofinansowano zadanie z zakresu administracji rządowej, polegające na prowadzeniu ewidencji ludności i wydawaniu dowodów osobistych (rozdział 75011) w łącznej kwocie 186 986,03 zł.

Ponadto Burmistrz Brzegu wyjaśnił: *W styczniu 2010 roku badając koszty funkcjonowania Urzędu Stanu Cywilnego w Brzegu okazało się, że USC obsługuje dodatkowo mieszkańców gminy Skarbimierz. Dodatkowo gmina Skarbimierz kilka lat wcześniej zaprzestała współfinansowania zadań wykonywanych w USC w Brzegu. Dopiero w dniu 8 lutego 2010 roku Wojewoda Opolski wydał zarządzenie z którego wynikało, że USC w Brzegu jest*

¹⁵ Pisma z 23 września 2012 r. oraz 2 kwietnia 2013 r.

urzędem stanu cywilnego właściwym do wykonywania zadań z zakresu prawo o aktach stanu cywilnego, dla gminy Skarbimierz. To było powodem wystąpienia do Wojewody Opolskiego o zwiększenie dotacji na wykonywanie tych zadań. Odpowiedź była negatywna. Ze względu na takie postępowanie Wojewody Opolskiego przeprowadziłem zmiany organizacyjne biura wykonującego zadania zlecone z zakresu spraw obywatelskich włączając je do zadań wykonywanych przez Urząd Stanu Cywilnego w Brzegu. Ze względu na zainteresowanie wykonywaniem zadań zleconych w roku 2013 wyjaśniam, że już w roku 2011, doprowadziłem do takiej reorganizacji, która umożliwiała detaliczne liczenie kosztów wykonywania zadań zleconych w roku 2012. Jednakże koszty roku 2012 były dużo wyższe niż otrzymana dotacja na wykonywanie tych zadań. W związku z niedofinansowaniem tych zadań w połowie roku 2013 podjąłem drastyczne działania związane z ograniczeniem zatrudnienia w tym biurze, ale i zostałem zmuszony do ograniczenia godzin obsługi przychodzących załatwić problemy osób. Po optymalizacji kosztów od 2012 roku prowadzona jest szczegółowy rachunek kosztów funkcjonowania zadań zleconych z zakresu USC i spraw obywatelskich. Niestety lekceważenie tego tematu przez Wojewodę Opolskiego jest takie, że kontrole nie interesowały się kosztami wykonywania tych zadań zleconych, a kpiną z samorządów jest kalkulacja dotacji przedstawiona przez Wojewodę Opolskiego na rok 2014.

(dowód: akta kontroli, str. 442-533)

Według informacji Kierownika MOPS, udzielonej na podstawie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o Najwyższej Izbie Kontroli¹⁶, jednostka ta dofinansowała realizację zadań w zakresie finansowania kosztów wydawania przez gminy decyzji potwierdzającej prawo do świadczenia opieki zdrowotnej świadczeniobiorcom innym niż ubezpieczeni w 2013 r. ze środków własnych, jednakże z uwagi ... na niejasne zasady dotyczące celów na jakie może zostać wykorzystana dotacja... oraz z uwagi na ...brak możliwości wyliczenia kosztów wynagrodzenia pracowników realizujących zadanie (zadania te są realizowane często z zadaniami własnymi i trudno je wyodrębnić)... nie korzystano z przyznanej przez Wojewodę dotacji w kwocie 100 zł i nie zwracano się o zwiększenie tej dotacji.

(dowód: akta kontroli, str. 421-425)

2.4. Szczegółowym badaniem objęto realizację następujących zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych Gminie ustawami:

- 1) realizacja świadczeń rodzinnych i świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego;
- 2) finansowanie kosztów wydawania decyzji potwierdzających prawo do świadczenia opieki zdrowotnej świadczeniobiorcom innym niż ubezpieczeni, spełniającym kryterium dochodowe zgodnie z art. 7 ust. 4 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

2.4.1. W strukturze organizacyjnej Urzędu wydzielono Biuro Spraw Społecznych i Zdrowia¹⁷, do którego należało m.in. prowadzenie postępowań (ustalenie uprawnień) w sprawach z zakresu świadczeń rodzinnych oraz prowadzenie spraw, o których mowa w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów¹⁸, a w szczególności spraw dotyczących zaliczek alimentacyjnych, udzielania pomocy osobom uprawnionym do alimentów oraz postępowań wobec dłużników alimentacyjnych.

(dowód: akta kontroli, str. 209-210, 227-228)

Na podstawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu świadczeń rodzinnych oraz sprawozdań z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów za lata 2011 – 2013 stwierdzono, iż:

- a) liczba wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego wyniosła 5 496 w 2011 r., 5 431 w 2012 r. i 5 772 w 2013 r., natomiast liczba wypłaconych świadczeń rodzinnych w wyniosła odpowiednio 38 322, 36 546 i 36 812; liczba świadczeń wypłaconych w ramach wydatków rozdziału 85212 na składki na ubezpieczenie społeczne i ubezpieczenie zdrowotne w latach 2011 – 2013 wyniosła odpowiednio 1 892, 2 348 i 3 429,

¹⁶ Dz. U. z 2012 r., poz. 12 ze zm., dalej: ustawa o NIK.

¹⁷ Dalej: SPZ.

¹⁸ Dz. U. z 2012 r., poz. 1228 ze zm.

- b) średnia liczba rodzin pobierających świadczenia rodzinne zmniejszała się w badanym okresie i wynosiła odpowiednio 1 506, 1 504 i 1 480,
- c) średnia liczba rodzin pobierających zasiłek rodzinny zmniejszała się w latach 2011 – 2013 i wynosiła odpowiednio 803, 739 i 709,
- d) średnia liczba osób otrzymujących świadczenia z funduszu alimentacyjnego zwiększyła się w ww. okresie i wynosiła odpowiednio 443, 443 i 470,
- e) liczba etatów przypisanych do realizacji zadań z zakresu świadczeń rodzinnych wynosiła dwa etaty, natomiast do realizacji zadań z funduszu alimentacyjnego wynosiła odpowiednio w latach 2011-2013 trzy, cztery i cztery etaty,
- f) koszty obsługi świadczeń rodzinnych, z funduszu alimentacyjnego i składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne w badanym okresie wynosiły odpowiednio 221,3 tys. zł, 271,2 tys. zł oraz 215,6 tys. zł,
- g) koszty obsługi świadczeń rodzinnych w relacji do liczby wypłaconych świadczeń i składek wynosiły 4,2 zł w 2011 r., 5,7 zł w 2012 r. oraz 3,3 zł w 2013 r.,
- h) liczba wypłaconych świadczeń i składek w relacji do liczby etatów w gminie przypisanych do obsługi zadania (średniorocznie) wynosiła 8 977,6 w 2011 r., 6 883,6 w 2012 r. oraz 7 487 w 2013 r.,
- i) udział środków dotacji w kwocie poniesionych przez Urząd wydatków związanych z wypłatą świadczeń i składek określonych w rozdziale 85212 wynosił 105,7% w 2011 r., 89,1% w 2012 r. oraz 115,6% w 2013 r.,
- j) liczba wypłaconych świadczeń i opłaconych składek na 1 000 mieszkańców gminy wynosiła 1 235 w 2011 r., 1 190 w 2012 r. oraz 1 248 w 2013 r.,
- k) kwota wyegzekwowanych przez gminę zaległości alimentacyjnych w relacji do kwoty wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego z roku na rok zmniejszała się i wynosiła odpowiednio 11,6% w 2011 r., 8,2% w 2010 r. oraz 7,9% w 2013 r.,
- l) w zakresie świadczeń rodzinnych w latach 2011-2013 r. samorządowe kolegium odwoławcze wydało 16 decyzji ostatecznych (trzy w 2011 r., cztery w 2012 r. oraz dziewięć w 2013 r., w tym:
 - sześć decyzji zmieniających decyzję organu gminy, tj. jedną w 2011 r., dwie w 2012 r. i trzy w 2013 r.;
 - sześć decyzji uchylających decyzję organu gminy i przekazujących sprawę do ponownego rozpatrzenia, tj. po jednej w 2011 r. i 2012 r. oraz cztery w 2013 r.

W zakresie świadczeń z funduszu alimentacyjnego w latach 2011 r. – 2013 r. samorządowe kolegium odwoławcze wydało 17 decyzji ostatecznych (cztery w 2011 r., pięć w 2012 r. oraz osiem w 2013 r.), w tym:

- jedną decyzję zmieniającą decyzję organu gminy (w 2011 r.),
- 12 decyzji uchylających decyzję organu gminy i przekazujących sprawę do ponownego rozpatrzenia, tj. po trzy w 2011 r. i 2012 r. oraz sześć w 2013 r.

(dowód: akta kontroli, str. 290-376, 579-635)

Ponadto w 2013 r. Urząd przekazał komornikowi sądowemu 104 informacje mające wpływ na egzekucję zasądzonych alimentów, pochodzących z wywiadu alimentacyjnego oraz oświadczenia majątkowego, zobowiązał trzech dłużników do zarejestrowania się w urzędzie pracy jako bezrobotny lub poszukujący pracy, 81 razy poinformował urząd pracy o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużnika, wszczął 65 postępowań dotyczących uznania dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych, z których 58 zakończył wydaniem decyzji (w tym dwie o umorzeniu postępowania), złożył 60 wniosków o ściganie za przestępstwo określone w art. 209 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. *Kodeks karny*¹⁹, skierował 59 wniosków o zatrzymanie prawa jazdy dłużnika oraz przekazał 47 informacji do biura informacji gospodarczej o zobowiązaniach dłużnika. Zgodnie ze sprawozdaniem z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów za IV kwartał 2013 r. żadne z podjętych działań nie doprowadziło do wzrostu ściągальności należności wymienionych w 28 ust. 1 pkt 1-4 ww. ustawy.

(dowód: akta kontroli, str. 294-311)

W 2013 r. w Urzędzie wydano:

¹⁹ Dz. U. Nr 88, poz. 553 ze zm.

a) 823 decyzji przyznających świadczenia z funduszu alimentacyjnego, na podstawie których wypłacono świadczenia w kwocie 2 278 327 zł;

b) 2 238 decyzji w sprawach dotyczących świadczeń rodzinnych²⁰, tj.:

- 939 decyzji przyznających zasiłek rodzinny i dodatki do zasiłku rodzinnego, na podstawie których wypłacono świadczenia w łącznej kwocie 2 539 700 zł;
- 202 decyzje przyznające zasiłek pielęgnacyjny, na podstawie których wypłacono zasiłki w łącznej kwocie 1 651 176 zł;
- 132 decyzje przyznające świadczenie pielęgnacyjne, na podstawie których wypłacono świadczenia w kwocie 958 297 zł;
- 231 decyzji przyznających jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka, na łączną kwotę 217 000 zł,
- 27 decyzji przyznających specjalny zasiłek opiekuńczy, na podstawie których wypłacono świadczenia w kwocie 37 908 zł;
- 112 decyzji przyznających dodatek do świadczenia pielęgnacyjnego, na podstawie których wypłacono świadczenia w kwocie 60 400 zł;
- 125 decyzji w ramach rządowego programu dla osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne.

Pozostałe decyzje dotyczyły odmowy przyznania świadczenia, wstrzymania wykonania decyzji, uchylecia (zmiany) decyzji oraz zwrotu nienależnie pobranych świadczeń.

Składki na ubezpieczenia emerytalno-rentowe opłacane za osoby pobierające świadczenia pielęgnacyjne wyniosły 348 714 zł, natomiast składki na ubezpieczenie zdrowotne 47 719 zł. Ponadto Urząd wypłacił 9 001 zł z tytułu opłaconych składek na ubezpieczenia emerytalno-rentowe oraz 2 855 zł z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające specjalny zasiłek opiekuńczy

(dowód: akta kontroli, str. 290-293, 296-357)

Kierownik SPZ wyjaśniła, iż zgodnie z ustawą o świadczeniach rodzinnych oraz ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów Urząd Miasta Brzeg sporządza za pośrednictwem Wojewody, ministrowi właściwemu do spraw zabezpieczenia społecznego kwartalne sprawozdania z realizacji zadań przewidzianych w ww. ustawach, co jest swojego rodzaju analizą wykonywanych zadań.

(dowód: akta kontroli, str. 292)

W wyniku przeprowadzonego badania 45 z 823 wydanych w 2013 r. decyzji (5,5%) przyznających świadczenia z funduszu alimentacyjnego stwierdzono, że ustalenie prawa do ww. świadczeń oraz ich wypłata nastąpiła na wniosek osoby uprawnionej, stosownie do przepisów art. 15 ust. 1 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, zawierający dane wymagane art. 15 ust. 3 ww. ustawy, do którego dołączono dokumenty określone w § 2 ust. 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 lipca 2010 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania, sposobu ustalenia dochodu oraz wzoru wniosku, zaświadczeń i oświadczeń o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego²¹. Wnioskujący spełniali kryterium dochodowe przyznania świadczenia, określone w art. 9 ust. 2 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, a wysokość przyznanych i wypłaconych świadczeń była zgodna z art. 10 ust. 1 ww. ustawy. Prawo do świadczeń ustalono na okres świadczeniowy zgodnie z art. 18 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

(dowód: akta kontroli, str. 379-384)

Na podstawie badania postępowań zakończonych wydaniem w 2013 r.:

- 27 decyzji przyznających zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłku rodzinnego,
 - 45 decyzji przyznających zasiłek pielęgnacyjny,
 - 23 decyzji przyznających jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka,
- stwierdzono, że postępowania te wszczęte zostały na podstawie wniosków o ustalenie prawa do danego świadczenia lub dodatku zgodnie z art. 15b ust. 3 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych²² oraz z § 2 ust. 1, § 3, § 4, § 5 ust. 1, § 6

²⁰ W tym 61 decyzji stwierdzających nienależnie pobrane świadczenia.

²¹ Dz. U. Nr 123, poz. 836 ze zm.

²² Dz. U. z 2013 r., poz. 1456 ze zm.

ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 3 stycznia 2013 r. *w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o świadczenia rodzinne*²³. Do wniosków zostały dołączone dokumenty wymagane przepisami art. 15b ust. 6 ww. ustawy oraz § 2 ust. 2, § 3, § 4, § 5 ust. 2 i § 6 ust. 2 ww. rozporządzenia. Świadczeniobiorcy spełniali kryteria dochodowe uprawniające do przyznania świadczeń określone w art. 5 ust. 1 i 2, 15b ust. 2 oraz art. 17 ust. 5 ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 sierpnia 2012 r. *w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny oraz wysokości świadczeń rodzinnych*²⁴. Świadczenia przyznane zostały w wysokości określonej w § 1 i § 2 ww. rozporządzenia oraz w art. 15b ust. 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych.

(dowód: akta kontroli, str. 385-395)

Urząd podejmował działania wobec dłużników alimentacyjnych zgodnie z wymogami ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. W wytypowanej do badań kontrolnych próbie 30 dłużników zalegających z wpłatą należności na kwotę 945 138,85 zł (10,2% zaległości występujących na koniec 2013 r.) stwierdzono, iż we wszystkich 14 przypadkach uniemożliwienia przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego, Urząd składał wniosek o ściganie za przestępstwo określone w art. 209 § 1 ustawy *Kodeks karny* oraz wniosek do starosty o zatrzymanie prawa jazdy dłużnika. W pozostałych 16 przypadkach przeprowadzono wywiad środowiskowy i przekazano komornikowi sądowemu informacje wynikające z wywiadu alimentacyjnego oraz z oświadczenia majątkowego dłużnika alimentacyjnego.

(dowód: akta kontroli, str. 396-399)

2.4.2. Zadanie polegające na wydawaniu decyzji potwierdzających prawo do świadczenia opieki zdrowotnej świadczeniobiorcom innym niż ubezpieczeni, spełniającym kryterium dochodowe zgodnie z art. 7 ust. 4 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych wykonywane było przez MOPS.

Według informacji Kierownika MOPS, udzielonej na podstawie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK, w Ośrodku są gromadzone informacje o liczbie osób uprawnionych do świadczenia oraz dokonywana jest analiza zmian liczby tych osób.

(dowód: akta kontroli, str. 421-426)

Liczba osób posiadających prawo do świadczenia opieki zdrowotnej, innych niż ubezpieczeni, wyniosła 23 w 2011 r., 30 w 2012 r. oraz 43 w 2013 r., co w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców Gminy stanowiło odpowiednio 0,62, 0,80 oraz 1,18%. Liczba osób, którym przyznano świadczenie po raz pierwszy wyniosła 23 w 2011 r., 27 w 2012 r. oraz 41 w 2013 r. W latach 2011 – 2013 MOPS wydał jedną decyzję odmowną (w 2011 r.). Decyzja ta nie została uchylona ani zmieniona przez organ odwoławczy.

(dowód: akta kontroli, str. 426)

Przed wydaniem w 2013 r. każdej z 43 decyzji, w celu ustalenia sytuacji dochodowej i majątkowej świadczeniobiorcy, przeprowadzono wywiad środowiskowy, czym wypełniono obowiązek określony w art. 7 ust. 3 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

(dowód: akta kontroli, str. 427-432)

Pomimo, iż MOPS w latach 2011 – 2013 wydawał decyzje potwierdzające prawo do świadczenia opieki zdrowotnej świadczeniobiorcom innym niż ubezpieczeni, to nie korzystał z przyznanych przez Wojewodę dotacji, które wyniosły 1 440 zł w 2011 r. oraz 100 zł w 2012 r. i 2013 r. Kierownik MOPS wyjaśnił: *Na finansowanie kosztów wydawania przez Gminę Brzeg decyzji potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej świadczeniobiorcom innym niż ubezpieczeni, spełniającym kryterium dochodowe zgodnie z art. 7 ust. 4 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych Wojewoda Opolski w planach finansowych na 2013 rok przyznał Gminie dotację w wys. 100 zł. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Brzegu nie zwracał się do*

²³ Dz. U. z 2013 r., poz. 3.

²⁴ Dz. U. z 2012 r., poz. 959.

Wojewody o przekazanie przyznanej dotacji, tym samym nie występowano z wnioskiem o jej zwiększenie. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Brzegu realizował w 2013 r. powyższe zadanie i wydał 43 decyzje potwierdzające prawo do świadczeń (we wcześniejszej informacji błędnie podano liczbę 44 – jedna osoba została omyłkowo wpisana w rejestr decyzji w dwóch pozycjach). W związku z niejasnymi zasadami dot. celów na jakie może zostać wykorzystana dotacja podjęto decyzję o sfinansowaniu zadania ze środków własnych Gminy. Koszt wydania decyzji dotyczyłby przede wszystkim wynagrodzenia pracownika socjalnego tut. Ośrodka, usług pocztowych oraz zakupu papieru, toneru do drukarki, kwestionariuszy wywiadu i innych druków. W myśl art. 7 ust. 3 ustawy o świadczeniach, w celu ustalenia sytuacji dochodowej i majątkowej świadczeniobiorcy, przeprowadza się rodzinny wywiad środowiskowy na zasadach i w trybie określonych w przepisach o pomocy społecznej, zaś zgodnie z art. 107 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej rodzinny wywiad środowiskowy przeprowadzają pracownicy socjalni. MOPS w Brzegu nie ma możliwości wyliczenia kosztów wynagrodzenia pracowników realizujących zadanie (zadania te są realizowane często z zadaniami własnymi i trudno je wyodrębnić), a zawieranie z pracownikami socjalnymi odrębnych umów zleceń dotyczących przeprowadzania rodzinnych wywiadów środowiskowych dla tych celów byłoby sprzeczne z art. 22 § 1 ustawy z 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy. Przepis ten stanowi, że przez nawiązanie stosunku pracy pracodawca zobowiązuje się do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem, a pracownik do wykonywania pracy określonego rodzaju, a zatem w przypadku pracowników socjalnych również do przeprowadzania rodzinnych wywiadów środowiskowych w myśl art. 107 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej w związku z art. 7 ust. 3 ustawy o świadczeniach. Wykonywanie takich zadań jest immanentnie związane z pracą pracownika socjalnego i nie stanowi w ich przypadku odmiennego rodzaju pracy od pracy umówionej w ramach stosunku pracy. Ponadto byłoby to działanie niegospodarne, gdyż w przypadku realizacji rodzinnych wywiadów środowiskowych w ramach stosunku pracy, nie zachodziłaby konieczność wypłaty odrębnego wynagrodzenia za ich sporządzenie na podstawie umów cywilnoprawnych. Biorąc pod uwagę pozostałe koszty tj. koszt usług pocztowych oraz papieru, toneru do drukarki, kwestionariuszy wywiadu i innych druków zgodnie z wyliczeniami, koszt wydania jednej decyzji wyniósłby ok. 12 zł. (koszt wydania 43 decyzji ok. 516 zł) Jednakże w myśl pisma Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego – Wydział Polityki Społecznej z dnia 30 czerwca 2011r. nr PS.III.3122.9.2.2011.ZL (kopia pisma w załączeniu) dotacja może być wykorzystana wyłącznie na sfinansowanie kosztów wydawania decyzji z wyłączeniem zakupu papieru tonerów, komputerów itp. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Brzegu w związku z powyższymi niejasnościami i wątpliwościami dot. rzeczywistych możliwości wykorzystania dotacji nie znalazł podstaw do jej wykorzystania w 2013 roku i tym samym do występowania o jej przekazanie lub zwiększenie.

(dowód: akta kontroli, str. 421-425)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Stwierdzono brak rzetelności działań mających na celu doprowadzenie do uregulowania przez niektórych dłużników alimentacyjnych należności związanych ze świadczeniami wypłaconymi z funduszu alimentacyjnego osobom uprawnionym, a polegających na wydawaniu decyzji o zwrocie należności na podstawie art. 27 ust. 1 i ust. 2 ustawy o pomocy uprawnionym do alimentów oraz podejmowaniu niezbędnych działań poprzedzających możliwość przymusowego wyegzekwowania tych należności.

W myśl ww. przepisów organ właściwy wierzyciela wydaje, po zakończeniu okresu świadczeniowego²⁵ lub po uchyleniu decyzji w sprawie przyznania świadczeń z funduszu alimentacyjnego, decyzję administracyjną w sprawie zwrotu przez dłużnika alimentacyjnego należności z tytułu otrzymanych przez osobę uprawnioną świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

²⁵ Zgodnie z art. 2 pkt 8 ustawy o pomocy uprawnionym do alimentów okresem świadczeniowym jest okres, na jaki ustala się prawo do świadczenia z funduszu alimentacyjnego, tj. od dnia 1 października do dnia 30 września następnego roku kalendarzowego.

Nieuiszczenie przez dłużnika alimentacyjnego należności w wysokości określonej w decyzji o jej zwrocie powoduje konieczność wysłania upomnienia, sporządzenia tytułu wykonawczego i przekazania go do administracyjnego organu egzekucyjnego (tj. naczelnika urzędu skarbowego) w celu podjęcia egzekucji administracyjnej²⁶.

W wyniku szczegółowego badania 30 dłużników zalegających z wpłatami należności w łącznej kwocie 945 138,85 zł (10,2% należności z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego na dzień 31 grudnia 2013 r.) stwierdzono, iż na 30 spraw kwalifikujących się do wydania decyzji w sprawie zwrotu należności za okres świadczeniowy 2012/2013 na podstawie art. 27 ust. 2 ustawy o pomocy uprawnionym do alimentów, wydano jedynie 13 decyzji (43%). Decyzje te wydano dopiero po 3 miesiącach od zakończenia ww. okresu świadczeniowego, tj. pomiędzy 22 stycznia a 7 lutego 2014 r. (a więc dopiero w trakcie kontroli NIK).

(dowód: akta kontroli, str. 396-402)

W pozostałych 17 przypadkach, w trakcie kontroli NIK, podjęte zostały działania w celu wydania stosownych decyzji w sprawie zwrotu należności przez dłużników obejmujących ww. okres świadczeniowy, tj. wszczęto 14 postępowań administracyjnych, sporządzono 2 wnioski o ustanowienie kuratora dla nieobecnego w celu reprezentowania w postępowaniu administracyjnym oraz skierowany został wniosek do komornika sądowego o ustalenie adresu zamieszkania.

(dowód: akta kontroli, str. 416-417)

Na podstawie ww. wytypowanej próby 30 dłużników, w stosunku do których wydane zostały decyzje w sprawie zwrotu należności za poprzedni okres świadczeniowy (2011/2012), stwierdzono iż w 2013 r. w ośmiu przypadkach Urząd wysłał upomnienia, po doręczeniu których wystawiono tytuły wykonawcze. Ponadto, w stosunku do trzech dłużników, upomnienia wystawiono dopiero w lutym 2014 r.

Pomimo, iż ww. przypadkach działania windykacyjne były podejmowane, to jednak w 10 z 11 przypadków upomnienia wystawiane były w terminie od miesiąca²⁷ do ponad sześciu miesięcy²⁸ od upływu terminu zapłaty należności wynikającego ze stosownej decyzji²⁹, a tytuły wykonawcze wystawiane były od 2 dni do 10 miesięcy³⁰ od dnia, w którym dłużnik zobowiązany był do uregulowania należności po otrzymaniu upomnienia.

(dowód: akta kontroli, str. 400-407)

Kierownik SPZ wyjaśniła: *Działania wobec dłużników alimentacyjnych, odwołują się w czasie, gdyż w wielu przypadkach nie jesteśmy w stanie ustalić miejsca zamieszkania dłużników. W tym celu występujemy do komorników o ustalenie miejsca pobytu, zamieszkania oraz do Krajowego Rejestru Karnego o udzielenie informacji, czy dłużnik przebywa w Zakładzie Karnym. Jeżeli działania te nie przyniosą zamierzonego efektu i nie jesteśmy w stanie ustalić miejsca zamieszkania, pobytu dłużnika, występujemy z wnioskiem do Sądu Rejonowego o ustanowienie przedstawiciela dla osoby nieobecnej, celem*

²⁶ W rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 22 listopada 2001 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. Nr 137, poz. 1541 ze zm.) wskazano, że jeżeli należność nie zostanie zapłacona w terminie określonym w decyzji, wierzyciel wysłał do zobowiązanego upomnienie, z zagrożeniem wszczęcia egzekucji po upływie 7 dni od dnia doręczenia upomnienia (§ 3 ust. 1) a po bezskutecznym upływie terminu określonego w upomnieniu wierzyciel wystawia tytuł wykonawczy (§ 5 ust. 1). Jednocześnie jeżeli wierzyciel nie jest jednocześnie organem egzekucyjnym, niezwłocznie kieruje tytuł wykonawczy do właściwego miejscowo naczelnika urzędu skarbowego (§ 6 ust. 1).

²⁷ Sprawy: SPZ.8323.386.27.2013; SPZ.8323.4.62.2013 i SPZ.8323.5.49.2013 oraz sprawa SPZ.8323.19.60.2013 (3 miesiące).

²⁸ Sprawy: SPZ.8323.11.86.2013 (6 miesięcy); SPZ.8323.63.137.2013 (7 miesięcy); SPZ.8323.76.109.2013 (8 miesięcy); SPZ.8323.74.145.2013 i SPZ.8323.118.163.2013 (9 miesięcy); SPZ.8323.358.12.2012 (12 miesięcy).

²⁹ 14 dni od dnia uprawomocnienia się decyzji.

³⁰ SPZ.8323.356.13.2012, SPZ.8323.5.49.2013 i SPZ.8323.74.145.2013 – od 2 do 4 dni; SPZ.8323.76.109.2013 oraz SPZ.8323.386.27.2013 i SPZ.8323.11.86.2013 – ponad miesiąc; SPZ.8323.19.60.2013 – 3 miesiące; SPZ.8323.4.62.2013 – 10 miesięcy.

reprezentowania interesów nieobecnego w toczącym się postępowaniu administracyjnym. Co w konsekwencji powoduje opóźnienia w sporządzaniu decyzji "zwrotowych" dla dłużników alimentacyjnych. Ponadto informujemy, iż do dnia dzisiejszego sporządzono 30 wniosków o ustanowienie kuratora dla nieobecnego oraz jesteśmy w trakcie przygotowywania kolejnych 19 wniosków o ustanowienie kuratora dla osób nieobecnych. Jednocześnie informujemy, że sprawa w Sądzie o ustanowienie kuratora dla osoby nieobecnej trwa około 6 miesięcy.

Ponadto Kierownik SPZ wyjaśniła, iż Stanowisko podinspektora w Biurze Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miasta Brzegu dla osoby realizującej egzekucję w zakresie świadczeń alimentacyjnych zostało utworzone dnia 01.09.2011 r. Zaległości z tytułu działań egzekucyjnych w stosunku do dłużników alimentacyjnych (wystawienie upomnienia i wystawienie tytułu wykonawczego) wynikają z faktu, iż do dnia 01.09.2011 r. nie było prowadzonej egzekucji, w związku z brakiem etatu. Tak więc na dzień 01.09.2011 r. zaległości dotyczyły okresów świadczeniowych 2008/2009, 2009/2010 oraz 2010/2011. Początkowo działania dotyczyły okresów najwcześniejszych. Od września do grudnia 2011 r. wydanych zostało 159 upomnień oraz 126 tytułów wykonawczych. W 2012 r. wydanych zostało 321 upomnień, 342 tytułów wykonawczych. W roku 2013 wydanych zostało 185 upomnień oraz 346 tytułów wykonawczych. W roku bieżącym wydane zostało 41 upomnień oraz 150 tytułów wykonawczych. Równocześnie z tymi działaniami ustalane były adresy zamieszkania oraz pobytu dłużników alimentacyjnych, co jest niezbędne do prawidłowego prowadzenia dalszej egzekucji. W dużej mierze Urzędy Skarbowe zwracały tytuły wykonawcze celem ustalenia dokładnego adresu, co w konsekwencji powodowało opóźnienia w działaniach. Na bieżąco rozliczane są zwroty komornicze dłużników oraz zwroty z Urzędów Skarbowych do poszczególnych gmin wierzyciela, dłużnika oraz do budżetu, co w konsekwencji również powodowało opóźnienie. Na dzień dzisiejszy, tj. 20.02.2014 r. wydane są upomnienia oraz tytuły wykonawcze za okres w całości 2008/09, 2009/10 oraz częściowo za lata 2010-2013. Reasumując, aktualnie jest realizowana egzekucja z w/w okresów świadczeniowych i w miarę możliwości podejmowane są dalsze działania egzekucyjne w stosunku do dłużników alimentacyjnych wynikające z bieżących zaległości.

(dowód: akta kontroli, str. 408-420)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonej nieprawidłowości działalność w badanym obszarze.

3. Sprawozdawczość budżetowa.

Opis stanu faktycznego

Badaniem w zakresie prawidłowości i rzetelności sporządzenia sprawozdań faktycznego budżetowych objęto sprawozdanie kwartalne o dotacjach/wydatkach związanych z wykonywaniem zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami Rb-50 za IV kwartał 2013 r.

Zgodnie z obowiązkiem określonym w § 11 ust. 5 załącznika nr 39 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 3 lutego 2010 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej³¹, MOPS sporządził sprawozdanie jednostkowe w dniu 28 stycznia 2013 r., które przekazał Burmistrzowi w dniu 30 stycznia 2014 r., tj. z zachowaniem terminu określonego w załączniku nr 44 do tego rozporządzenia. Realizując obowiązek ustalony w § 9 ust. 3 ww. rozporządzenia, w dniu 31 stycznia 2013 r. sprawozdania te sprawdzono pod względem formalno-rachunkowym. Sprawozdania jednostkowe oraz sprawozdania zbiorcze Rb-50 sporządzono oddzielnie dla dotacji oraz dla wydatków, zgodnie ze wzorem określonym w załączniku nr 28 do rozporządzenia w sprawie sprawozdawczości budżetowej, według poszczególnych dysponentów środków budżetu państwa przekazujących dotacje, w szczególności: dział, rozdział, paragraf, z zsumowaniem kwot wyszczególnionych w rozdziałach, tj. zgodnie z przepisami § 11 ust. 1 i ust. 2 oraz § 12

³¹ Dz. U. Nr 20, poz. 103.

załącznika nr 39 do ww. rozporządzenia. Sprawozdania Rb-50 zarówno jednostkowe jak i zbiorcze, zostały sporządzone w sposób czytelny i trwałe, podpisane na każdym formularzu przez uprawnione osoby (Burmistrza i Skarbnika oraz Kierownika MOPS i Głównego Księgowego MOPS) oraz opatrzone pieczęciami z imieniem i nazwiskiem osób podpisujących, co odpowiadało wymogom § 10 rozporządzenia w sprawie sprawozdawczości budżetowej.

(dowód: akta kontroli, str. 271-289)

Objęte badaniem sprawozdania jednostkowe i sprawozdania zbiorcze sporządzono rzetelnie. Wykazane w sprawozdaniach jednostkowych Urzędu kwoty dotacji planowanych (przyszanych z budżetu państwa na realizację zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami) ogółem 8 891 087,78 zł, oraz dotacji otrzymanych od dysponentów na ten cel w 2013 r. (po uwzględnieniu dokonanych zwrotów) – 8 882 386,79 zł, jak również kwoty dotacji i wydatków wykazane w poszczególnych podziałkach klasyfikacji budżetowej, były zgodne z ewidencją księgową Urzędu.

(dowód: akta kontroli, str. 233-289)

W dniu 11 lutego 2014 r. zbiorcze sprawozdanie Rb-50 przesłano dysponentom środków budżetu państwa przekazującym dotacje (Wojewoda i KBW) oraz do wiadomości Regionalnej Izby Obrachunkowej w Opolu i Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Opolu, co było zgodne z wymogami określonymi w § 12 załącznika nr 39 rozporządzenia w sprawie sprawozdawczości budżetowej i załączniku nr 44 do tego rozporządzenia.

(dowód: akta kontroli, str. 436-439)

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność w badanym obszarze.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o podjęcie działań organizacyjnych mających na celu usprawnienie procesu dochodzenia od dłużników alimentacyjnych zwrotu należności wynikających ze świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego osobom uprawnionym.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o *NIK* kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Opolu.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o *NIK* proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Opole, dnia 26 marca 2014 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Opolu

Kontroler
Jarosław Pałęga
Specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

.....
Podpis